

REDACȚIA
ad. Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
1 an 20 cor.
6 an 10 cor.
1 an 5 cor.
1 an 2 cor.
Căști de Duminică pe an 4 cor.
pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicațiune

Astăzi abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înaltele în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 99

Scrisorile neîncasate nu se primesc.

Pentru „Unirea”

Coaliții nostri confrăți dela «Unirea» în Blaj răspund în numărul lor dela 16 aprilie, unui articol al nostru, dela 3/16 Martie relativ la cauza fraților nostri din Macedonia, spre mângăierea acelei părți din ziaristica omână, care a avut iloyalitatea să hazardeze raza, că lucrăm alături cu Ugron pentru catolisarea Românilor din Macedonia.»

Și răspunsul «Unirei», după o matură chibzuință, pentru care, cum se vede, a avut timp, culminează în declarațiunea:

«Da, să știe confrății dela Arad, facem declarația, că da, voim unirea Românilor macedoneni cu biserica Romei, pentru-că o credem și mai bună și mai firească.» Și în alt loc: «Unirea cu biserica Romei e singura care poate asigura vitalitatea elementului românesc în Macedonia și dezvoltarea ca Români.»

De sinceritatea »Unirei», pe baza citațiilor de mai sus și din considerațiunile de loialitate, nu ne îndoiim. Dar de priceperea politică...? să vedem.

Conflictul acut dintre patriarhatul grecesc din Bizanț și Români din Macedonia, e cunoscut: a fost tratat și discutat de toată presa română, și confesională și neconfesională. Fără îndoială, în această chestiune ori-ce ziar român cinstit trebuie să fie intăt român, și apoi abea la urmă unit, nepartisan, liberal, conservator, radical sau fără program.

Ca ziarele opoziționale din România și pe această temă au căutat să dea în guvernul actual, e de înțeles: — avem a face cu «obiceitul pământului»: că corespondentul macedonean al «Unirei» e om de bună credință, n'avem pentru-ce s'o contestăm: că pot să existe bărbați politici cari judecă greșit — cum i-se pare »Unirei» că ar fi și dl Olănescu, fost ministru al României, sub guvernul conservator, la Atena și care ar fi de părere că românii macedoneni ar trebui scoși de sub autoritatea patriarhatului grecesc și supuși celui bulgar — ori și cine are dreptul să o spună, dacă e convins despre aceasta, dacă s'a putut convinge despre așa ceva.

Trebuie însă să știe ori și cine, și mai ales atunci când vrea să facă politică românească, ce este deosebirea între un regat ca al României, și eventualul redactor al unui articol din »Unirea»; între rolul unui guvern român, în serviciul românismului, și avântul unui cinstit dar modest și amărit corespondent macedonean al »Unirei»; între bărbați politici ai unei țări și între redactorii al unui ziar eminentemente confesional.

Ne mângăie împrejurarea, că »Unirea» atunci când a adus articolul-răspuns nou, ministrul de externe al României nu își

spusese încă cuvântul în cauza Românilor macedoneni.

Astăzi însă îl avem:

«... Cu tot respectul ce-l purtăm patriarhului ecumenic — a zis dl I. I. C. Brătianu, răspunzând interpelației din parlament a dl-nt P. Grădișteanu — dar cu toată tăria ce o datorăm unei cauze drepte, nu vom înceta a protesta în contra organelor sale, cari sub haina preotească exercită o acțiune dujmănoasă de desnaționalizare asupra consăngenilor noștri din Macedonia.»

«Unirea» nu știe că nici Bulgarii din Macedonia n'au avut exarhat de când cu facerea lumii? Dusu-s'au Bulgarii din Vinga (comitatul Timiș) să-i «mântuiască» pe cei din Macedonia? Să-i salveze din ghiarele bizantinismului ortodox-grecesc?

Dacă «Unirea» și după aceasta va declara de singuri «mântuitorii» ai Românilor din Macedonia, pentru neamul nostru, pe aceia, — cărora jertfa le-a căzut marele Inocențiu Micu Clain, atunci să nu se mire, dacă tot Românul, care înaintea dragostei de neam mai mare și mai puternic sentiment nu are, va vedea în altitudinea ei: coada murei lui Ugron Gábor.

„SCHIZMA” din MARAMUREȘ.

I.

Între Românii și Rutenii din Maramureș s'a pornit o mișcare pronunțată în anul din urmă pentru convertirea sau revenirea lor dela biserica cea catolică la biserica ortodoxă.

Inceputul l'au făcut Românii din comunele Săcel și Dragomirești, cari, eșind de sub jurisdicțiunea episcopului gr.-catolic din Gherla, s'au organizat în comunități ortodoxe sub jurisdicțiunea Archiepiscopului și Mitropolitului bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania.

Tot ast-fel au urmat și Rutenii din comunele Iza și Herince, care au trecut de sub jurisdicțiunea episcopului gr.-cat de Muncaci sub jurisdicțiunea episcopului gr.-ort. sârbesc din Buda. Mișcarea din Maramureș s'a întins și în comitatul Bereg, unde în comuna frunlăș Nagy-Lucska peste 200 de Ruteni s'au declarat pentru religiuena ortodoxă.

Rutenii au imigrat în Ungaria pe timpul lui Ludovic-cel-Mare, sub conducerea prințului Teodor Koriatovich, ocupând locurile Românilor, cari trecuseră cu Dragoș-Vodă în Moldova (1359). Pe timpul acela și în curs de trei sute de ani, după colonizare, ei au stat credincioși bisericii ortodoxe orientale. Episcopul cel dintâiu care lăpădându-se de biserica ortodoxă, s'a «unit» și a propagat unirea Rutenilor cu biserica Ro-

mei, a fost Vasile Tarasovics (1634-1643). La anul 1646 în Ungvár, în prezența episcopului catolic George Jakusics din Eger, 63 preoți ruteni părăsind religiuena ortodoxă, în numele poporului rutean au făcut profesiune de credință către biserica rom. catolică, lucru despre care bietul popor nici habar nu avea.

Fară când la 1700 Mitropolitul Românilor Atanasiu trecu și el la unire, și clerul cu poporul român din părțile Sătmarului și Maramureșului rămase fără căpetenie bisericăscă, Episcopii ruteni dela Muncaci indulcind pe preoții români către sine, au dus treaba până acolo, în căl fără de a ști și a simți poporul auzind slujbele în limba sa, se instăpâniră asupra lui, înșelând-l la «unire» în care se gădesc și astăzi, fără a se fi declarat când-va că ei voiesc să se facă și să rămână uniți: dar, pentru-că așa îl îi veta preoții sâi, poporul crezu că episcopul dela Muncaci e episcop greco-răsăritean.

Soartea Românilor uniți ajunși sub ierarhia bisericii rutenice este mai fatală ca a Românilor ortodoci de sub ierarhia bisericii sârbescă, căci aceștia nu numai și-au conservat naționalitatea, dar au asimilat chiar în masse pe coreligionarii Sârbii, pe când Românii uniți sub ierarhia bisericii rutenice, în multe comune și-au pierdut cu totul limba națională, s'au rusificat.

Desnaționalizarea și rusificarea elementului românesc prin biserica rom. catolică a scos șipetul de durere al Românilor din Sigetul-Marmației, cari încă la 1869 au început acțiune pentru a rumpe unirea cu biserica rom. catolică și a se întoarce în sinul bisericii ortodoxe, dela care străbunii lor prin seducere s'au despărțit.

Eată rugarea, care în privința aceasta, au adresat ei către episcopul gr.-catolic dela Muncaci:

Cererea locuitorilor români din Sigetul-Marmației (adresată episcopului de Muncaci în privința demisiunii de sub jurisdicțiunea diecesei gr.-cat. a Muncaciului).

Prea sfințite Domnule Episcop!

Subscriși cetățeni din Siget în Maramureș ca poporenii ai bisericii gr.-cat de naționalitate română în numele nostru, al muerilor și pruncilor nostri venim cu profundă venerațiune a vă susțerne umilita rugare ca să vă îndurați grațios a ne dispensa și absolve de sub jurisdicțiunea diecesei muncaciene pe noi, pe soțiile și pruncii nostri de odată să vă îndurați a ne da despre acest act documentul absolutiv.

Suntem necesități spre subșternerea suplicii prezente și indemnăți spre a ne rumpe de unirea cu biserica catolică, pentru violenta vătămare a drepturilor noastre și pentru suferințele suportate, care în continuu se potențează, prin scandalele ce cu toată ocaziunea și în toate zilele se reînnoiesc.

De când s'a înființat episcopia dela Gherla, necurmat am petiționat ca parochia Sigetului, pe baza pluralității române, să se declare de românească și ca atare să vină sub jurisdicțiunea episcopăscă română Gherlană.

Intre acea ambele noastre rugăminți fuseră neconsiderate și refuzate la scaunul episcopesc gr.-catolic de Muncaci, la fosta locotenință a țării, la minister, la nunciul apostolic și la Majestatea Sa Impăratul, cu toate că:

1. Noi Românii formăm majoritate în parohia Sighetului.

2. Ca majoritate, și mai posesionați conferim la dotarea parohului în proporțune mai însemnate.

3. Biserica și casa parochială este ridicată prin noi și prin românimea comitetului.

4. Sighetul din început a fost parohie română și *scaunul episcopului* și vicariului românesc.

Dela refuzarea petițiunii noastre și soartea noastră deveni mai deplorabilă, pentru-că:

1. Din biserica edificată cu sudoare românească *limba română mai de totu este eschisă*, și în locu-i în contra voinței și protestării din partene, *s'a vîrît cea rusească*.

2. În școala noastră spre împedecarea progresu uî s'a introdus *limba rusească*, ca obligatorie.

3. În contra voinței și protestării noastre funcțiunile poltite bisericești s'au severșit *eschisiv în limba rusească*: rusește ni-s'au îngropat membrii repausați ai familiilor noastre, rusește s'a îngropat între aceștia și decurând repausatul vicar gr.-cat care în timp de 50 ani funcționase ca atare și tot-odată paroch al comunității gr. cat. din Siget.

4. Ceremoniile bisericești, la care din pruncie eram de dați, s'au delaturat, și în locul lor s'au introdus alte ceremonii străine, necunoscute și neprimite.

5. Ni-au insultat publice cantorii, și nu s'au stîit în ziua Paștelor a întrebuița putere fizică tunând în coaste pe un studinte, care pe basa usului începuse a ceti „apostolul” românesc.

6. Când repausatul paroch vicar român Petru Andereu pentru debilitate corporală fu necesitat a cere capelan, s'a denumit unul, care un cuvânt nu știe românește, și care nici în timp de 15 ani n-o învăța a pronunța curat 5-6 cuvinte românești.

7. Sunt mai mulți ani de când nu avem cine să ne mărturisească morboșii *cel carî nu posed limba ungurească*, mai mulți din ei repausară fără a fi fost provăzuți cu ultima mângăiere a credinței.

8. Sunt mai mulți ani de când nu avem cine să ne țină în Dumineci și în sîrbători serviciul dumnezeesc și învățătura în limba noastră română.

9. Cărțile noastre de rugăciuni și cântările din biserică au dispărut fără de urmă, încât cantorul nostru numai atîta cântă românește cât știe fără carte.

10. M. O. D. capelan Șuba Mihály schimosește limba noastră într-o țată, cât mai mulți dintre subscrișii, pentru încunjurarea scandalului public, fură siliți a rămănea afară din biserică, căci e eu neputință a asculta fără scandalizare cum se roagă O. D. capelan pentru „Pecatele lui Dumnezeu cum conecede „Satanei” pe credincioșii sîi, cum rostește cuvinte necuviincioase, care nu în biserică, dar nici în stradă nu se asculta fără indignațiune, cum însusește lui Dumnezeu predicare de acelea, pentru care ori-cine ar cere satisfacere. Toate acestea însă sus zisul capelan le comite nu din propus, dar din necunoștința limbii.

Multe încă, foarte multe am putea produce, dar fie acestea destule spre documentarea importanței rugăminții noastre, destul de evidente ca să ne convingeți s. voastră cum-că amărăciunea noastră a devenit la extrem, și cum-că nu fără ansă *ne-am otărit a ne despărți de biserică gr.-catolică*. Pasul acesta ni-a fost refugiul cel din urmă *ca să ne apărăm și păstrăm limba, le care ne alipim mai virtos ca de viață*, singurul mod ca să ne abatem dela abisul cătră care eram răpiți prin jurstările vitrege moderne.

Pe baza celor produse umilita noastră numai într-o acea se concentrează ca să ne îndurați a ne absolve pe noi, împreună cu familiile noastre de sub jurisdicțiunea diece-sei gr.-cat. de Muncaci și a ne da documentul dimisorial.

Carî pe lângă umilita expresiune a profundei noastre venerațiuni am rămas în:

Sighetul Maramureșului, 10 Iunie 1869.

Al sfinției voastre șierbî umiliți:

(Urmează 120 de subscrieri ale fruntașilor poporent români din Siget).

(După „Federațiunea“.)

Socialismul și idea de stat maghiar.

Compatrioții noștri șovinisti, s'au folosit de toate mijloacele permise și nepermise, pentru ajungerea scopului lor. Și pentru realizarea acestui scop, nu s'au mulțămît, că au primit în sinul lor diferite persoane cu diferite naturi și moravuri, infectându-și și demoralisându-și neamul, dar a permis chiar lățirea focului printre cetățenii statului, tot cu credința, că acest foc va fi și va sta numai în serviciul ideii de stat maghiar, adică al maghiarisării popoarelor. Și rezultatul?

Poporul român își avea conducătorii sîi, cari, în cadrul legilor existente, conduceau poporul pe căile cele adevărate; cari erau în deplină consonanță cu binele și fericirea poporului, și prin el, cu binele și fericirea patriei. Conducerea aceasta era o luptă cinstită și dreaptă: luptă *ad-vêrat patriotică*. Ear aceasta activitate cinstită nu i-a convenit și plăcut guvernului, ci a căutat a făuri ordinațiuni ilegale, pentru a face imposibil pe conducătorii firești ai poporului, ca să poată veni în contact cu acesta. A disolvat partidul național român! Și ce s'a întemplat?

Idea socialismului, importată din apus, a prins și la noi rădăcini. Nu însă în vensul și în forma acelora, ci mai mult în o formă mascată. Ear aceasta lucrare de soboli, fiind-că purta timbru *maghiarisării*, la început era spriginită de guvern. Pentru-că tot ce să face sub aceasta firmă, nu nura că nu i-se pune nici o pedecă, ci e chiar spriginită din partea celor dela putere!

Socialiștii, bazați pe acest sprigin, au dezvoltat o activitate mare, pentru lățirea ideilor lor în toate părțile, dar îndeosebi — spre nenorocirea noastră — în partile locuite de Români rămași îndărăpt în cultură.

Guvernanti noștri n'au cruțat și nici că voesc a cruța nici măcar focularele de cultură, când e vorba de idea de stat maghiar. Nu numai că nu le dă acestora spriginul recerut, pentru a le întări în lucrarea lor, ci le folosesc chiar ca mijloace *de maghiarisare*. Ear în astfel de împrejurări e imposibil a vorbi de luminarea și înaintarea poporului. Și neputîndu-să face aceasta, terenul socialiștilor e pregătit de minune. Poporul, prin mîrginita sa minte, să lasă foarte ușor sedus, de cei-ce voesc a-l folosi spre scopurile lor. Prin lipsa de cultură, nu-i capace a face deosebire între bine și rău făcătorul său. Și fiind-că nu e în stare a tace aceasta, bucuros să duce după cel-ce îi promite mai mult, fără a ținea cont, că e ori nu posibil; că e ori nu folositor pentru el. Și în împrejurările acestea ce face guvernul? *In loc să ție terenul de sub picioarele socialiștilor prin spriginirea școlilor în activitatea lor culturală, îi pune fel și fel de pedeci pentru realizarea unui scop nerealisabil!*

Conducătorii poporului român conștii de chemarea lor și conduși de interesele *binepricepute ale poporului și ale patriei*, au făcut toate posibilitățile în această direcțiune. Și guvernul? Nu i-a plăcut aceasta lucrare justă în morală, ci a căutat delaturarea, firește, aruncîndu-i în brațele kossuthistilor și socialiștilor, tot cu gândul, de-ai maghiarisa. Și rezultatul? O mulțime de morși și reniți, ear temnițele pline de nenorociți. Și jertfele acelea sunt numai roade ale șovinismului nesațios! Și bine ar fi, ca lucrurile să se mărginească aci. E însă mare te-

mere, că focul aprins va lua cu mult mai mari dimensiuni, nu numai în detrimentul singuraticilor, ci însăși patria va trebui să sufere foarte mult!

Orbiți de șovinism, guvernanti ved prin ochelarii șovinismului pe toți oamenii de bine ca pe cel mai mare dușman al patriei. Și pe tema aceasta le face viața cătrănită și imposibil de a-și pune în serviciul patriei aptitudinile lor. Șovinismul e barometrul patriotismului. Deși individul, ce se pune în serviciul acestei slăbiciuni omenești, lucră tocmai contra intereselor bine pricepute ale patriei, fără ca el să înțeleagă și priceapă dezastrul, ce are să urmeze de aci, apare înaintea puternicilor, ca cel mai de omenie, și ca cel mai mare patriot!

Că patrioții șovinisti vor ajunge la ruina prin ținuta lor, îi compătîmim. *Ne doare însă, că trebuie să suferim și noi, celelalte naționalități*. Și mai dureros e, că nu e nici un pic de speranță, ca ei să apuce pe calea adevărată! Peste aceasta am trecut de mult deja. Ni-se pune deci întrebarea, ce e de făcut?

Toate nedreptățile dispar înaintea culturii. Prin urmare răul de care suntem cuprinși, numai prin milocirea aceasta se poate delatura. Ear focularele de cultură pentru popor, în locul prim e școala și biserica; ear în locul al doilea e *jurnalistică*. Înțeleg o jurnalistică scrisă anume pentru popor. Nu numai scrisă, *dar pusă la dispoziția poporului cu un preț foarte băgatel, ba chiar gratis*. Pentru multe scopuri să jertfese bant, *nici unul nu să poate asemăna acestuia în importanță*. Și dacă acolo să face jertfe, cu atît mai virtos aici **trebuie să se facă!** J. G.

Baronul Bánffy candidat de deputat.

Duminecă, fostul ministru președinte bar. Bánffy însoțit de deputații *Fótvös Károly* și *Hock János* s'a dus la Seghedin ca să-și organizeze și acolo partidul său „Uj Párt”.

Bánffy a și etlat aci terenul priincios. „Szedged népe” l'a primit cu însufletirea sa istorică: s'a organizat nu numai partidul dar i-s'a înbiat lui Bánffy și candidatura la mandatul vacant al Seghedinului, ceea-ce Bánffy a și binevoit a primi.

A ținut apoi discurs-program în care însă Bánffy pare a se fi întrecut chiar pe sine. Ca să vorbească pe gustul alegătorilor din Seghedin, fostul *ministru-președinte* al țării a zis într-alele:

„*Avem dreptul la limba de serviciu și comandă maghiară în armată*. (Aplause frenetice) *Actualele stări militare nu sunt legale*. (Aplause) *Limba germană este ilegală, trebuie sistată*. (Aplause) și starea de acum nu poate fi de cît o scurtă stare de tranziție” (Aplause prelungite).

A accentuat apoi dezvoltarea instrucțiunii publice în spirit național maghiar.

Vorbînd despre Curtea regală, fostul prim-consilier al Majestații Sale a zis:

„Maghiarui nu e așa de avut ca să hrănească pe neam. Eară curtea Majestații Sale. Așa de străină este aceasta ca și când ar fi japoneză (Mare ilaritate).”

Pe struna asta a continuat Bánffy timp de vre-o două ore întrerupt mereu de freneticele aplause ale civișilor „papricați” la cari pare a se potrivi vorba „la așa cap, așa căciulă”.

Carmen Sylva.

„Observatorul” de Duminecă scrie:

Poporul român sîrbătorește astăzi ziua onomastică a M. S. Reginei Elisabeta.

E o adevărată sîrbătoare națională, căci în afară de oficialitate, o națiune întrea-

gă participă la ea, urând M. Sale an mulți și fericiți, pentru fericirea țării și a poporului român.

Intre puținii Suverani și supuși lor există legături atât de temeinice, atât de calde și sincere în spontaneitatea lor, ca între M. Sa Regina Elisabeta și poporul român.

Inzestrată cu intuiția caracteristică temperamentelor de artiști, suflet alcatuit numai din bunătate și simpatie, M. S. Regina, transportată după malurile poeticului Rhin pe malurile Dimboviței, a înțeles sufletul poporului la ale cărui destine a fost chemată să prezideze, și a iubit acest popor.

Sub pseudonimul Carmen Sylva, celebru în toată lumea, M. Sa a descris acest popor în culori simpatice, i-a cântat suferințele și aspirațiile, ducând faima numelui de român până acolo unde a ajuns faima geniului său.

M. Sa manifestă în toate împrejurările o dragoste caldă și nesfârșită pentru tot ceea ce este românesc.

Limba și literatura română, atât de necotite de clasele noastre superioare, pitorescul nostru costum național, poeticele tradiții, tot patrimoniul acestui popor, găsește o protecție în M. Sa Regina.

Nimeni însă nu va tresări de fericire în această zi aniversară, și nu va face urările cele mai calde, pornite din adâncul inimei, ca vitejii cari au luat parte la gloriosul nostru războiu pentru independență.

Acești viteji își vor aminti cu lacrimile în ochi de devotamentul, mângăerile și îngrijirile pe cari M. Sa Regina le-a depus pentru ajutorarea răniților, ca o ideală și îngerească soră de caritate.

Astăzi inimile tuturor Românilor unindu-se într-o singură vibrație și glasurile într'un singur imn, urează M. Sale Reginei, glorioasei scriitoare Carmen Sylva, o lungă și fericită domnie.

DIN ROMÂNIA.

Serbarea școlară de gimnastică Vineri s'a făcut în București la șoseaua Kiseleff, pe locul destinat jocului de oină, o serbare școlară de gimnastică.

La orele 2. d. a. toți elevii liceelor Matei-Basarab, Sf. Sava, Mihaiu Viteazul, Lazăr, ai seminarului Central, ai școlii normale și ai gimnaziului Șincal, s'au adunat în grădina Cișmegiu.

Fie-care liceu adusesse și drapelul școlii.

La orele 2. jum. elevii acestor școli s'au aranjat în companii de câte patru pe linie și au pornit în această ordine spre șosea.

La orele 3 jumătate au sosit la șosea unde au defilat în fața tribunei unde se aflau d. Haret, ministrul instrucțiunii publice, G. Adamescu, secretarul general al ministerului, împreună cu toți directorii sus citatelor școli.

După terminarea marșului, s'au executat de toți elevii numeroase exerciții libere.

Elevii liceului Matei-Basarab au făcut exerciții cu niște steaguri mici tricolore.

Elevii seminarului Central exerciții cu greutate.

Elevii liceului Sf. Sava au executat diferite asalturi și exerciții cu bastoane.

Elevii liceului Mihaiu-Viteazul au făcut alte mișcări cu măciuci.

Elevii liceului Lazăr, ai școlii normale și ai societății pentru învățatura popo-

rului român au făcut diferite exerciții de ordin liber.

Elevii gimnaziului Șincal s'au produs cu exerciții libere, însoțite de cântece.

După o pauză scurtă, toți elevii tuturor școlilor au făcut exerciții la paralele.

Serbarea s'a încheiat cu diferite jocuri și dansuri naționale.

La orele 6 seara începând o ploaie torențială s'a făcut retragerea.

În timpul acestei serbări fanfara reg. 3 roșiori a intonat diferite cântece.

Războiul ruso-japonez.

Știrile mai recente vestesc o nouă victorie a Japonezilor, a căror oștire după-ace a împresurat Port-Arthurul, înaintea fără frică în Mandșuria. În drumul lor spre Foengvanciong Japonezii au dat de trupe rusești, pe cari li-au nimicit și împrăștiat. Dintre 2200 Ruși 400 au căzut prinși, mulți au fost omorâți și răniți.

Eată telegramele de azi:

Antung, 8 Maiu. Știrea că în lupta de lângă Homotan a căzut și generalul Kastlensky, se confirmă în chip oficial. El a murit lovit d'un glonț când se lupta în fruntea trupelor.

Londra, 10 Maiu. Retrăgându-se din Foengvanciong, Rușii au incendiat toate satele în drumul lor, ca și astfel să îngreuneze înaintarea Japonezilor.

În acest drum Japonezii s'au întâlnit cu 2200 Ruși. Aproape întreaga oștire rusă a fost nimicită. 400 au căzut în captivitate, restul morți și răniți. Japonezii au luat d'asemeni și cele 6 tunuri rusești, muniții multe și indeosebi multe recuritate de spital.

Pe cei 1300 Ruși căzuți la Yalu Japonezii i-au înmormântat cu pompă militară.

Berlin, 10 Maiu. Știrile sosite din Petersburg anunță că în urma demersurilor generalului Kuropatkin și Skridlow, locoșitorul șimperial Alexeiev a fost rechemat. Urmas al său va fi marele duce Nicolae Nicolaei. În cercurile palatiste Alexeiev este grav acusat pentru catastrofele din Mandșuria.

Tokio, 10 Maiu. Se asigură că generalul Stössel a primit dela Skridlow ordinul să încerce a ieși din Port-Arthur cu vasele de războiu mai mici ear panteratele din interiorul portului să le scufunde pentru a nu ajunge în mâinile Japonezilor.

Ordinul de zi a generalului Stössel.

Petersburg, 10 Maiu. Raportorul agenției telegrafice ruse vestește din Port-Arthur: Generalul Stössel a dat următorul ordin de zi: La 30 Aprilie și la 1 Maiu a trecut inamicul peste râul Yalu. Trupele noastre s'au retras în pozițiuni din nainte alese. Eri trupe dușmane au debarcat în apropierea sinului Kin-Tșu și spre sud dela Picevo. Acum începe acțiunea noastră. Dușmanul va tăia calea ferată, se va nisui să împingă trupele noastre spre Port-Arthur și să ocupe acest oraș, care este fortăreața cea mai orientală expusă a Rusiei. Să o apărăm, până ne sosesc trupele eliberatoare. Imi consider de sfântă datorința a accentua, că necontenit avem să veghiem și să fiți precauți, ca să puteți da pept cu demni-

tate cu dușmanul, întemplant-se ori-ce, dar prezența de spirit nu este permisă să o perdem. Cugetați la aceea, că în războiu toate-s cu puțință, și că cu ajutorul lui Dumnezeu vom implini opera încredințată nouă.

Înmormântarea lui Jókai.

— Informațiuni telefonice —

Budapesta, 9 Maiu.

Dela înmormântarea lui Kossuth nu s'a mai văzut aici așa înmormântare. Se poate zice că întreaga capitală — sute de mii oameni — a luat parte. Muzeul Național, în culcuarea căruia era așezat catafalcul, era formal asediat, deși numai cu bilet se putea intra. Cununile depuse sunt fără număr, nu e oraș nici corporație din țeara întreagă care să nu li trimisă cunună și delegațiune.

În jurul Muzeului o mare de lume. Nainte de orele 3 a sosit episcopul reformist Baksay; p'atunci notabilitățile — membrii guvernului și a altor instituțiuni de stat — precum și membrii familiei erau în jurul catafalcului.

Episcopul Baksay a rostit o rugăciune. L'a asemănat pe Jókai cu Rákoczy II și cu Kossuth.

A rostit apoi vorbire, în numele guvernului, ministrul Berzeviczy, după el Beöthy Zsolt, în numele societății Kisfaludy.

Cosciugul învăluit în trecătorii a fost apoi ridicat și așezat pe carul mortuar tras de 8 cai și convoiul a pornit spre cimitir. Pe tot parcursul drumului totul era în doliu. Cânta corul Operei.

La Teatrul Național a rostit vorbire Somló Sándor, directorul acestui teatru.

La cimitir (Kerepesi) a vorbit Herczeg Ferencz, în numele societății Petöfy, și Tuba János, deputat din Komárom, locul natal al defunctului.

Corul operei a executat un cântec funebru și după-ace preotul Papp Károly a zis o rugăciune, s'a sfârșit pompa funebă.

Zeci de mii oameni stăteau în jurul înmormântului.

Din străinătate.

Vaticanul și guvernul francez. „Temps“ fac cunoscut conținutul notei Vaticanului trimise guvernului francez. Această notă conform spuselor numitului ziar este formal protest contra călătoriei lui Loubet la Roma, că visita președintelui francez la regele Italiei este o ofensă adusă sântului părinte, că această vizită este urmarea acelei stări, contra căreia papii dela 1870 începând mereu protestează apărând drepturile inalienabile ale sântului scaun.

Germania și Serbia. Ambasadorul Germaniei nici acum nu s'a rentors la Belgrad, nici după înlăturarea regicizilor dela curtea regească din Belgrad. Guvernul sârb interpretează acest fapt așa, că pe de o parte Germania observă și acum o atitudine rezervată în chestia orientală, ear pe de altă parte așteaptă până când și celelalte guverne revădit reprezentanții lor în capitala Serbiei, ceea-ce până-acum nu s'a întâmplat.

Englezii în Tibet. Daily Mail vestește din Simal: 800 Tibetieni, cari au venit dinspre Sikaze, alaltă eri în zori au atdat misiunea engleză la Kiang-Tșe, dar au fost respinși suferind mari pierderi. Dintre englezi 2 inși au fost răniți, ear Tibetienii au avut 250 morți și răniți.

Germania și Bulgaria. Guvernul german a avisat oficial guvernul Bulgar, că permite înființarea unei agențe diplomatice la Berlin. Guvernul este ocupat cu numirea agentului titular diplomatic.

Deputațiunea austriacă pentru cuotă. Cum se anunță din Viena, deputațiunea pentru stabilirea cuotei pe anul curent a fost aleasă Sămbătă, ear președinte al ei a fost ales br. Chlumetzky, vicepreședinte cav. Javorszki și referent br. Schwegel.

Indata efect surprinzătoriu!

Nou! Jahner-Crème fără grăsime. Nou!

Mai nou product igienic pentru înfrumșetarea și nobilizarea pielii.



Efectul îndată fără esemplu consistă prin aceea, cumcă pelea obrazului, prin aceeași ușoară încordare, consistă asemenea unei neteziuni de marmor alb și fineță, care acū nici prin un alt mijloc de înfrumșetare nu s'a dobândit.

Un mijloc de înfrumșetare prin însușirea aceasta cum e Jahner.

Crème fără grăsime agitează în tot locul o senzațiune insuflețită. Mai perfect pe terenul pentru ingrigirea înfrumșetării. Nestricăcios! În moment efect.

Pe timpul întrebunțării dispar peste galbene, bube de înferbințări, bubite, sgrăbunțe și altele pentru neurățirea pielii.

Netezește sbărcituri și semn de bubat, acoardă însuși la persoane mai bătrâne o culoare de obraz jună proaspătă și grațioasă; obrazul, grumazul, bratele și mâinile conservă o trumșetă frapantă și o culoare drăgostoasă.

Jahner-Crème fără grăsime să poate mai virtos ziua cu succes a se întrebunța. Nu conține nici argint viu, nici plumb. 1 tegulă 1 coroană.

Jahner săpun. Acest săpun servește spre conservarea și nobilitarea pielii, este liber de ori-ce aspreală și exercită influința cea mai binefacătoare asupra pielii. La întrebunțarea Jahner-pomadeli trebuie mai întâiu să spălăm cu acest săpun, prin ce efectul pomadeli se înaintează foarte esențial. 1 drb. 60 fileri.

Jahner pudere. Jahner-puderul este nedisputaver non plus ultra a tuturor puderilor. Este un pudere pentru bai, salon, de toate zilele precum și pentru înfrumșetarea pelei, care are însușirea nu numai de a scoperi, ci este și absolut nestricăcios. Jahner-puderul este un product perfecționat, care în privința bunății și a nepernițosității este asemenea ori-cărui pudere indigen și din țări externe. Pentru blondine să ia rosa sau alb; pentru brunete (chamois galbeniu) rosa sau alb. 1 șatulă 1 coroană.

Jahner apă de gură. Cel ce și spală gura regulat seara și dimineața cu Jahner apă de gură nu va avea nici-când dinți găuroși și delatură durerea de dinți. Nu se poate destul recomanda la carne burețioasă al dinților. Tocmai așa se potrivește la dinți cu rădăcini clătinate. Un mijloc sigur contra cărnii dinților ușor sângeroase. Contra putrezirii cărnii dinților. La dureri de dinți reumatice. Foarte prețioasă este la înlăturarea respirațiunii rău mirositoare. 1 sticlă 1 coroană 40 fileri.

Jahner pasta de dinți. Liber de săpun. Mai toate persoanele cari întrebunțează pasta cu săpun conținătoare, au la marginea dinților o peatră acră cafeniu deschis; carnea dinților e moale și ușor sângeroasă! Este dară a se recomanda tuturor, cari țin la valoarea dinților sănătoși și frumoși Jahner pastă de dinți fără săpun. 1 dosă 1 cor.

Jahner pomadă pentru creșterea părului. 1 Tegulă 2 coroane.

Jahner esență de păr. Aceasta întărește perii deja clătinați, înaintează în mare măsură creșterea și contribuie hotărât la deplina înlăturare a mătreței din cap. 1 sticlă 1 coroană 60 fileri.

Jahner vâpșeală de păr. Resultat reușit! Nu descolorează! Culoare naturală a părului! Cel mai non nestricăcios mijloc care îndată după prima întrebunțare recăstigă culoare naturală a părului încărunțit, alb și roșu, precum părul din barbă și sprâncene, după plac brunetă și neagră sau blondină. Aplicarea este foarte simplă și este alăturată în instrucțiunea dată fie-cărui etui. O neisbândă a coloritului după precisa instrucțiune de întrebunțare de sigur nu să întâmplă.

La cumpărare să se spună apriat ce culoare se poștește (negru, brunet sau băl) pentru părul încărunțit. Un carton 4 cor.

Jahner apă blondină. Părul nu prea frumos băl, roșu și brunet să poate în timp foarte scurt băl-auriu colora. Apa blondina este pe deplin nestricăcioasă, fluidul e fără culoare și miros, care nu colorează nici pelea, dar nici pănzăturile albe. 1 sticlă 4 coroane.

Părul alb nu să poate cu apa blondina colora. Pentru părul alb se convine numai Jahner vâpșeală de păr.

MIJLOC DE VINDECARE.

Tusă. Bomboane de Dr. Oppolezer. Un mijloc foarte aprobat contra catarhului a organelor de respirat, contra tusei, răgușeii, contra gâdelării în ghit, catarhului de plămâni, a respirației grele. 1 șatulă 80 fileri.

Fluidul pentru Rheumatism și Gieht a lui Dr. Hoffmann. Un mijloc aprobat încă de mulți ani contra Giehtului, Rheuma, dureri de nervi, Neuralgia, Rheuma, în musculi, Exudate, Ischias, Scărâțirea unor membre, înțopenirea musculilor și coardelor chilaviturilor și durerilor din crucea spatelui. 1 sticlă 80.

Pilulele curățătoare de sânge a lui Dr. James. Pilulele acestea curătesc sângele, iritează activitatea mațelor și înaintează mișcarea scaunului, depărtează toate sucurile rele, ferea stricată și rămășițele rămase din alte betesuguri. 1 boiță 80 fileri.

Balsam de Dr. James. Balsamul acesta încăzește rânza și sângele îngreoiat, depărtează acriciunea, flegma și ferea superfluă și prin aceasta produce o mistuire proaspătă, prin urmare aduce însuirea rânzei (stomachului) în mișcare nouă și oștează pofta la mâncare și beutură. Balsamul acesta depărtează vânturile, sporește activitatea intestinelor, delatură ridicarea din stomach, amărăciunea, greața de cap și amețiala. 1 sticlă 80 fileri.

Unsoare de rie a prof. Kaposi. Această unsoare se aplică cu bun rezultat nu numai la rie ci și la tot felul de excreșenții a pielii. 1 tegulă 1 coroană.

141 11—16

Comandele să se adreseze la

RUDOLF JAHNER, apotecariu.

Temesvár-Fabric strada principală Nr. 70.

CORNEL TĂMĂȘDAN

neguțator de condimente, delicatose și ape minerale
în ARAD

Calea Așchiducelui Iosif Numărul 12.

Recomandă depositul său bogat arangeat, unde se poate căpata: marfă colonială, delicatose, cea mai flăă teă din străinătate, rum, procurate din sursele cele mai renumite, tot felul de ape minerale, vinuri din patrie și străinătate, șampanie franceză și ungară, cognacuri pe lângă prețurile cele mai echitabile.

— Sămênțe de sămênat de ale lui Mauthner. —

Pachetere gratuită. La cumpărare cu bani gata 20% rabat.

N-rul Telefonului 419. 158 14—20

Dr. VAJDA BENO

medic-dentist. 200

Arad, Szabadság-tér, edificiul teatrului.

Pune dinți artificiali cu desăvârșire apți pentru sfêrmarea alimentelor.

Dinți singuratici 4 cor., chiar și pe rate, plom-barea dinților, senzațional de eftin pe lângă garanță.

— Tragerea fără durere a dinților 2 coroane. —

Industria de lumină de ceară

St. Antonius

I. NEUHOLD & Comp.

Timișoara.

Str. Hunyadi, Bathányi, p. Dó

colț cu statua sf. Maria.



143 1

Fabrică de lumină de
ceară artificială.

Distinsă cu premiul statului și cu
lauda personală a M. S. Regelui.

Fără fum și fără scurgere.

— Continuu lumină frumoasă. —

Comande se pot face mai simplu prin postă.

Cumpărăm ceară galbină de albine.

Telefon Nr. 622.

Recomandându-ne în atențiunea

On. Public și a On. preoțimii cu cele
mai bune lumină de ceară din patrie.

Cu toată stimă:

I. NEUHOLD & Comp.

Prăvălie nouă!

ifj. FITUS IOZSEF

prăvălie și magazin de sticlă, porțelan, lampe
și rame de tablouri.

ARAD, Strada Forray nr. 4

Pe lângă prețuri moderate se află de ven-
zare vase de porțelan pentru cafen. ceaiu, vase
de lavoar, obiecte de gals din majolika, lampe de
masă și pendants, tot felul de obiecte de sticlă,
obiecte de cristal, colorate șel.

173 13—15

Casa de modă p. dame și bărbați

a lui

214

KOPETKO KÁROLY jun.

ARAD, Templom uteza, palatul minorității.

Recomand binevoitoarei atențiunii a M. O.
preoțimii depositul meu bogat asortat cu pos-
tăvuri pentru reverenți, la care acestea se
pot căpata pentru preț echitabil cum n'a mai
fost și în calitatea cea mai bună.

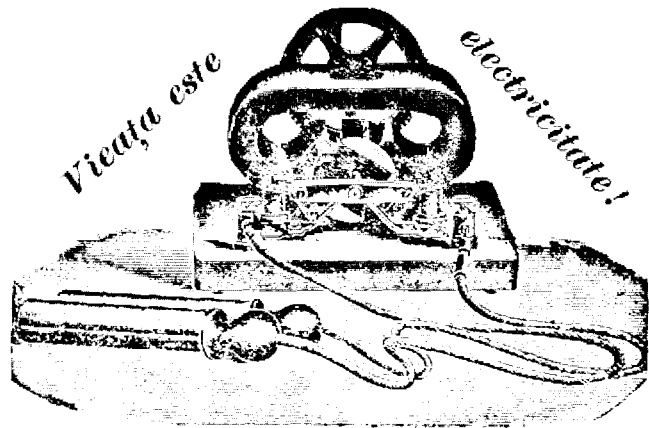
Casa de modă pentru dame și bărbați a lui

KOPETKO KÁROLY jun.

ARAD, Templom uteza, palatul minorității.

Renoirea și prolongirea vieții cu „Electrophor“-ul orig. american

Aparat medical electric pentru folosul privaților!



Atrag atențiunea oamenilor, cari sufer bolnăvicioși și cu organism slab să întrebuințeze acest aparat electric, pentru-că „Electrophor“-ul ne întărește nervii, ne înviește sângele ne agerește mintea și simțurile, asigură circulația regulată a sângelui și funcționarea sistemului nervos, prin ce ne scutește de boale.

147

Prof. Dr. Bourg, membrul facultății de medicină a universității din Paris s'a declarat despre „Electrophor“ astfel: „Nu numai reumatism, sgârcinri, nervositate, și asthmă a vindecat, sau cel puțin au alinat cu Electro-phor în miș și miș de casuri, în cari știința doftorilor a dat faliment, ci și la morburii de nervi, dureri de cap, colica, vîjeitul urechilor, lipsă de somn, la cei în stare hipocondriacă, și mai ales în potriiva relelor de obstipație, vina de anr în câte-va zile, de multe ori în câte-va ceasuri au observat alinare minunată. Femeile cu boale dureroase câștigă alinare și vindecare aproape sigură.“

Ține în veci!

Pretul unui complet aparat mic:
10 cor.

Pentru cei slabi de constituție.



Nu se strică!

Pretul unui complet aparat mare
20 cor.

p. vindecarea boalelor invecitate.

Pe lângă trimiterea înainte ori cu rambursă liferează reprezentantul european al companiei „Electrophor Co. Limited“.

AUFFENBERG JÓZSEF, Budapest VII Huszár-utca 6.

Mare economisire al cumpărării.

Nu este magazin, a cărui articole se pot asemăna cu acele obiecte de minune, cari se pot căpăta la magazinul devenit vestit din cauza ieftinătății

magazinul de concurență dela bazar

Despre ieftinătatea acestor articole, ori-cine se poate convinge din lista de mai jos:

	cr.		cr.
Cămași bărbătești netede la pept dela	—75	Legătură de dame americană	—20
Cămașo bărbat. albă încrețită	—99	„ din țermită	—27
Cămașe bărbătești colorate	—93	Șorturi legături 130 cm. late	—45
Cămași bărbătești de mătăsoasă ex-		Mănuși de ată	—13
cutate în mod admirabil	120	Brturi de pantalică	—30
Gulere bărb. fason elegant	—10	Ghete de pânză cu talpă dublă	—70
Manșete colorate și albe la 3		Umbrele și umbrele de ploaie	—90
părechi	—50	Corsete de mijloc	—45
Ismene köpper bărbătești acum	—45	Țacă de cumpărare din piele. a-	
„ derie artistică colorată acum	—52	mericană	—25
Cămași bărbătești köpper de saten	—53	Brobodă de cap spăletă	—15
„ „ atlas	—75	Batistă de stofă delină	—25
„ „ atlas cu brd. măt.	—75	Batistă	—05
Cicrați de bărbat	—06	„ de mătăsoasă cu tivire lată de	
„ „ de pânză	—10	batist	—15
Cump. de ocaziune mătăsoasă fină	—30	La cumpărare de 1 duz	165
Cravatele de mătăsoasă curată vin-		Ciorapi netezi pentru copii	—04
dute până acum cu 50 cr. numai	—40	„ patenți țesuți p. copii	—07
Chipie de vară stofă și mătăsoasă	—18	„ legați	—14
Cămași de femeie de pânză	—43	Batistă de copii	—04
„ „ colorate	—55	Șapce de băieți și fete	—25
Corsete (camisoane de noapte	—65	Cămași de băieți albe și colorate	—78
Fuste albe de desupt	—99	„ copii legate ampir și	
Fuste negre „cloth“ mătăsoasă	150	cu fodorii la umăr	—28
Cele mai minunate legături	—18	Haine de băieți	—90
Pantaloni de femeie albi sifon	—89	Gaete semipele de copii	—40
Ciorapi femești	—12	Ghete de pele de copii	—80
		Hosentrăguri de copii	—15

Cumpărări ocazionale

500 bucăți hăinuțe pentru copii cu preț de jumătate, haine de damă dela 2 fl. în sus, blouze jum. de preț, fuste de desupt, cofere de casă dela 80 cr., taște de frizeuri 70 cr., taști de mâni p. călătorie din piele americană 85 cr., trăsuri pentru băieți cu 450 fl. în sus, parapleie cu parafulgere dela 93 cr., mat departe perii de păr, haine, dinți și perii de unghii, piepteni, săpunuri, tabachiere și portmonee, parfumuri și creme de dinți, hosendraei, rame de fotografii, bricege, requisite de mâncat, ace de păr, legături de păr. — Clasă separată de jucării și lucrări de lux cu prețuri de 8 și 16 cruceri. — Toți cumpărătorii primesc o poză în mărime naturală după o cumpărare cât de ieftină, numai rama rama trebuie s'o plătească cu preț foarte mic.

REICH EL. Magazin de concurență la bazar. Vis-à-vis de statua 13 martiri.

P. T.

Am onorul a Vă face cunoscut, că în urma extinselor mele legături sunt în stare de a mijoci împrumuturi (amortisări pe lângă interese) de 4,3%, 4,5% și 5%

cu plătire pe

15, 20, 25, 30, 40 și 50 ani

pe posesianți mai mari sau mai mici și pe case de chirie dela oraș cari împrumuturi sunt a se plăti în rate de jumătate an; în rate se cuprinde capital și interese.

Sunt în legătură continuă atât cu institutele de bani din provincie, precum și cu toate cele din Budapesta prin ce sunt în stare a mijoci împrumuturile foarte ieftin și în timp scurt, precum și de a le plăti fără ori-ce detragere.

Spese preventive nu sunt, honorarul meu după tocmeală să plătească ulterior, atestatele cu spese nu sunt de lipsă, numai extrasul autentic al cărții funduale și coala de cataster se recere; servesc prompt în ori-ce direcțiune cu deslușire.

Provocându-mă tot odată la lucrul cunoscut de toți, că în anii din urmă interesele împrumuturilor amortisabile au scăzut foarte, mai ales le stă în interes celor ce au îngreioate imobilele cu împrumuturi vechi scumpe, că acestea să le schimbe cu împrumuturi noue ieftine, cu atât mai tare că trecând cu vederea chiar, că aceste împrumuturi prin convertire să fac fără timbru și taxă, cu așa de mari avantaje, încât solvirile anuale aduc o economie considerabilă; notez că aceste avantaje le dovedesc numerice tuturor stimaților mei clienți, cari se adresează la mine.

Atrăgându-vă atențiunea asupra celor de sus, Ve rog tot odată, ca la cas de lipsă să Ve folosiți de mijlocirea mea, când P. T. D.-Voastră Vă veți convinge, că din împrumuturile câștigate prompt veți avea avantajii foarte însemnate.

Rog a se aduce extrasul cărții funduale.

Cu deosebită stimă:

HERZOG SÁNDOR

ARAD, Strada Weitzer János (Templom) Nr. 15, ușa 7.

220